

II. Zařízení odvodňovací.

Základní zásady právní jich se týkající jakož i jich přípustnosti ob-
sahuje § 491 o. o. z., dle něhož, bylo-li by třeba k odvádění vod pří-
kopů a stok (kanálů), musí je zřídití vlastník pozemku panujícího; rovněž
je musí řádně pokryti a čistiti a tak k ulehčení břemene služebního po-
zemku přispívati. Zemské vodní zákony ustanovení § 491 rozšířily ještě
v tom směru, že podnikatel jest též povinen potřebné mosty a stezky,
průtoky, jakož i vůbec, čeho třeba jest k ochraně bezpečnosti osoby
a majetku, sám zřídití a udržovati (§ 32 česk. vod. z. z.). Jedním z nej-
důležitějších zařízení odvodňovacích jest t. zv. drenáž (drainage, »trub-
kování«), to jsou podzemní stoky, jimiž se voda odvádí a tím velice rychle
pozemek se vysušuje. Drenáž má význam pro rolnictví velmi dalekosáhlý;
objevila se nejprve v Anglii v r. 1833, načež rozšířila se velice záhy po
celé Evropě.

III. Odvodňování v zájmu veřejném.

Konají-li se stavby odvodňovací v zájmu veřejném, musí potřebné
pozemky a jiné nemovitosti k tomu účelu býti postoupeny nebo potřebná
pozemková služebnost zřízena, v obou případech za přiměřenou náhradu.
Potřebný materiál, pokud nachází se na pozemku, k jehož ochraně stavba
ta sloužití má, musí vlastník k tomuto účelu za přiměřenou náhradu pře-
nechatí (§ 49 vod. z. z.). Zřízení odvodňovacích staveb může i bez návrhu
podnikatelova úředně býti nařízeno, pokud jest jich třeba k neškodnému
svádění horských bystřin (§ 2 zák. ze dne 30. června 1884 č. 116 ř. z.).

IV. Společná zařízení odvodňovací.

K zřízení společných odvodňovacích staveb ve větších rozměrech
utvoří se zpravidla vodní společenstva; náklad na tyto stavby pak
nesou členové družstva vodního dle poměru stanovami určeného nebo jinak
smluveného. Nelze-li docílití o tom smírného dohodnutí, rozhodne o míře
příspěvku politický úřad slyšev prve znalce (viz čl. Společenstva vodní).

Odvod vojenský a roční kontingent nováčků.

A) Odvod.

Odvod vojenský jest zákonný akt státní moci, kterýmž branci dle
míry tělesné způsobilosti ku splnění vojenské povinnosti jsou přidržováni.
Předpisy odvodu obsahují § 8 a §§ 38—49 bran. zák. ze dne 11. dubna
1889 č. 41 ř. z. Pravidelný odvod odbývá se v Rakousku od 1. března
do konce dubna (předp. bran. I. díl, § 42 I.).

I. Losování branců.

Losování má ten účel, aby ustanoven byl pořad, v němž branci,
budou-li odvedeni ve své třídě životní, stanou se buď nováčky (rekruty),
nebo náhradními záložníky, vřaděni byvše buď do vojště nebo zeměbrany.
Los vytažený má platnost pro brance po celou dobu povinnosti branné,
tedy také i ve vyšších třídách životních. Odvod mimo třídu životní a po-
řadí losovní považovati jest za trest, kterým trestají se přestupky bran-
ného zákona, a který stihne toho

a) kdo v úmyslu, aby ušel povinnosti odvodní, nedostaví se k odvodu
aneb ku přezkoušení (§ 44 bran. z.);

b) kdo za trvání odvodu odebeře se do ciziny a tam se zdržuje (§ 45
bran. z.);

c) kdo užívá pletich lstivých, aby vymknul sebe nebo jiného zákonné
povinnosti branné (§ 47 bran. z.);

d) kdo lstivě chce dosíci pro sebe anebo pro jiného některé výhody zákonem určené, jemu však nepříslušící (§ 48 bran. z.);

e) kdo sebe zmrzačí a učiní se tak nezpůsobilým k povinnosti vojenské (§ 49 bran. z.). Odvod vykoná se formálně jako při všech ostatních brancích. Trest spočívá v tom, že vinník ztrácí nárok na výhody již nabyté na př. nárok na jednoroční službu praesenční atd., pak na všechna práva, která poskytují životní třídy a pořadí losovní a že i méně schopný odvede se přece k vojsku a přání jeho při přidělování zůstanou nepovšimnuta.

II. Komise odvodní.

Pro každý okres doplňovací buď zřízena nejméně jedna komise odvodní, v případě potřeby dvě i více (předp. bran., I. díl, § 41), která předsebere hlavní odvod v čase shora uvedeném dle stanoveného programu v místech okresu doplňovacího, která určí se napřed. Tato odvodní komise ambulantní skládá se:

a) ze zástupců úřadu politického a sice: z přednosta politického úřadu okresního (okresního hejtmanství nebo magistrátu) aneb jeho náměstka, z jednoho úředníka dotyčného úřadu, z okresního (městského) lékaře, dvou členů okresního neb obecního zastupitelstva místa odvodního;

b) se strany vojska (válečného loďstva): z vojenského velitele okresu doplňovacího, z důstojníka téhož okresu, z plukovního lékaře nebo nadlékaře;

c) se strany obrany zemské: z velitele praporu zeměbranceckého.

Každé komisi odvodní se pak ještě přidělí: úřadem politickým jeden zapisovatel, doplňovacím plukem pěšího a dotyčného praporu zeměbranceckého po třech poddůstojnících. Mimo tuto ambulantní komisi odvodní zřízena jest v odvodním místě doplňovacího velitelství okresního ještě stálá komise odvodní (předp. bran., I. díl, § 102, 2) téhož složení, která řídí odvody dodatečné a odvody dobrovolníků.

Členové vojenského, zeměbranceckého a politického úřadu mají rozhodující, ostatní členové jen poradní hlas. V místnosti odvodní nesmí přítomen býti nikdo mimo členy komise a brance; udržovati pořádek v místnosti úřední a v obvodu místa odvodního přísluší úřadu politickému (předp. bran., I. díl, § 87, 1, 2).

III. Zákonná ustanovení o výkonu odvodu.

Brance předvádějí starostové obecní dle obcí, oni ručí za totožnost předvedených a musejí předvádění býti přítomni. Nežli se předvedou branci ze tří tříd životních, předvedeni budtež branci mimo třídu životní a pořadí losovní jakož i ti, kteří zmeškavše odvod předešlý staví se dodatečně (§ 90 předp. bran.). Každému, kdož byl odveden k vojsku (válečnému námořnictvu), k zemské obraně, nebo náhradní záloze budiž příští jeho vřadění zaznamenáno. Prohlídku lékařskou vykoná lékař za přítomnosti komise odvodní. Bohoslovci, kněži, duchovní pastýři a branci nápadně malí mohou oděv mimo obuv podržeti, ostatní dostaví se před komisi odvodní odděni jsouce jen košilí.

a) Schopnými jsou branci, které prohlásí lékař vojenský za způsobilé ke službě vojenské. Tito vřadění budtež dle řady losovní k vojsku nebo k obraně zemské (předp. bran. I. díl, § 94, 3). O způsobilosti duševní a tělesní podá lékař vojenský své dobrozdání (předp. bran. I. díl, § 94, 1).

b) Přezkoušení před komisí smíšenou podrobí se branci, u nichž komise odvodní nové ohledání ve příčině jich způsobilosti ke službě vojenské navrhl. Komise přezkoušecí, které zřizují úřady politické ve srozumění s vojenským velitelstvím teritoriálním, úřadují v určitých včasné ohlášených dnech a hodinách (předp. bran., I. díl, § 112—121).

c) Neschopnost jest buď dočasná, buď taková, jež činí brance nezpůsobilým jen ke zbraní aneb ku každé službě. Branci I. a II. třídy životní uznají se dočasně neschopnými, když vyléčení jich vad lze očekávat. V III. třídě životní musí však uznání býti buď schopnými nebo neschopnými.

d) Branci méně schopní odvádějí se obyčejně teprve ve III. třídě životní a vřaďování bývají k náhradní záloze aneb k zemské obraně.

e) Branec odevzdá se do nemocnice vojenské, jedná-li se o zjištění vady, kterou dle prohlášení lékařského při odvodu zjistiti nelze a která vyžaduje vyšetření instrumentálního nebo delšího trvalého pozorování; sem náležejí též ti, kdož jsou stíženi padoucníci, ježto nemoc tato často bývá simulována. Branec může dán býti též do občanské nemocnice, lze-li vadu jeho zhojiti ve čtyřech měsících bez operace chirurgické. Odevzdání do nemocnice nařídí zástupce vojenský tehda, je-li branec schopným zbraně. Branci však, kteří dodávají se do nemocnice vojenské neb občanské, nesmějí býti nuceni k operaci chirurgické (bran. předp. I. díl, § 93, 1—3). Kde jest více lékařů vojenských, mají býti bráni střídavě k odvodu vojenskému (bran. předp., díl I., § 41, 4).

f) Každá komise odvodní má vésti listinu odvodní. Tato obsahuje jména branců a u každého z nich pak nález, výhody přiřknuté, přidělení odvedeného a povšechné poznámky. V listině nesmí se nic nožem škrábat, opravy a výškrtky musejí býti odůvodněny třemi členy komise a tak předsevzaty, že původní slova zůstanou čitelnými; listina odvodní budiž denně skončena a podepsána (předp. bran. I. díl, § 98).

g) Protokol odvodní veden budiž u každého doplňovacího velitelství okresního na základě listiny odvodní a budiž dle ročníků uschováván (předp. bran., I. díl, § 99).

IV. Osvobození.

a) Padoucnice. Komise odvodní může pokládati padoucnici za zjištěnou, prokáže-li se tato souhlasnou výpovědí dvou věrohodných v přísahu vzatých svědků. Též vysvědčení lékařská od vojenských ústavů léčebních nebo vojenských ústavů vzdělávacích dále od zemských a větších občanských nemocnic vydaná mohou býti platnými důkazy o padoucnici, zjistili-li lékaři nemocniční nemoc vlastním pozorováním. Komise odvodní není však ani výpovědmi svědků ani vysvědčeními těmito vázána, nýbrž může naříditi, aby branec dán byl do nemocnice vojenské anebo požadovati přísežný výslech svědků (předp. bran., I. díl, § 92, 3).

b) O choromyslných platí táž nařízení jako o brancích padoucníci stížených s tím jen rozdílem, že vysvědčení úřední zemských aneb větších blázinců tuzemských mají úplnou platnost. Starostové obecní mají doklady o brancích choromyslných a padoucníci stížených nejdéle v měsíci únoru hejtmanství okresnímu (magistrátu) předložiti (předp. bran., I. díl, § 93, 9).

c) Mrzáci na základě nálezu úředních každou pochybnost vylučujících škrtnou se komisí odvodní z listiny odvodní, aniž by se museli k odvodu dostaviti (předp. bran., I. díl, § 94, 5).

V. Výhody při konání povinnosti branné.

Dle zákona branného přísluší výhody jednoročním dobrovolníkům (§§ 25 a 26), pak medikům (§ 27), farmaceutům (§ 28), zvěrolékařům (§ 29), vojenským úředníkům (aspirantům) (§ 30), bohoslovcům (§ 31), učitelům (§ 32), držitelům pozemků (§ 33) a živelům rodin (§ 34). Žádosti reklamační podány buďtež v měsíci lednu nebo únoru, však nejpozději v čase, kdy odvod hlavní se odbývá, u úřadů politických (magistrátu). O podaných žádostech rozhoduje komise odvodní. O nárocích na úlevu rozhodne zástupce vojska po případě zemské obrany tehda, byly-li žádosti podány kandidáty učitelství (předp. bran., I. díl, § 52, 2) a živelům rodin (předp. bran., I. díl, § 60, 3) při odvodu aneb dodatečném odvodu u příslušného okresu doplňovacího. Ve všech ostatních případech rozhodne zástupce úřadů politických nahlédnuv ve spisy a vyslechnuv dobrozdání zástupce vojenského. Rozhodnutí se vynese však jen tehda, byl-li branec, u kterého za úlevu bylo žádáno, skutečně odveden. Podal-li reklamaci, ale odveden nebyl, vrátí se jemu žádost jako bezpředmětná (předp. bran., I. díl, § 46). Byl-li však branec, který reklamoval, určen pro odevzdání do nemocnice nebo ku přezkoušení, nebo dostaví-li se následkem delegace před cizí komisí odvodní, může rozhodnutí před skutečným odvodem býti vyneseno. Toto stane se ovšem bezúčinným, když ten, kdo reklamoval, odveden nebyl. Bylo-li žádáno za úlevu vzhledem ku poměrům nastalým teprve po hlavním odvodu, pak vynese rozhodnutí příslušný úřad politický a postoupí spisy doplňovacímu a zeměbranceckému velitelství za příčinou dobrozdání. Strana obdrží o rozhodnutí výměr, ač nebyla-li podána žádná námitka. Námitky činiti může zástupce vojenský i žadatel; rekursy dotyčné podati jest ve 14 dnech u úřadu politického, kterýž je postoupí politickému úřadu zemskému. Zamítnutý může se odvolati ve 4 nedělích k ministerstvu obrany zemské (předp. bran., I. díl, § 47).

VI. O každém předvedeném branci rozhoduje zástupce vojska (předp. bran., I. díl, § 94, 1—11), kterýž uváživ dobrozdání lékařské, jímž však vázán není, má vysloviti některé z následujících usnesení:

- a) odvésti;
- b) odvésti jakožto méně schopného;
- c) znovu se dostaviti;
- d) zbraně neschopný;
- e) vymazati.

Proti usnesení zástupce vojenského na »odvésti« nemůže činiti námitky žádný člen komise. Z usnesení komise ve příčině způsobilosti brancovy nelze se stranám odvolati (§ 94, 11 předp. bran.). Usnesení »znovu se dostaviti«, může býti učiněno jen v I. a II. třídě životní a znamená, že branec má se předvésti v nejbližší třídě životní. Usnesení »neschopný zbraně« může býti učiněno, je-li branec zbraně trvale neschopný, způsobilým ale ke službě domobrancecké beze zbraně; v I. a II. třídě může býti prohlášen branec neschopným zbraně, učinil-li lékař vojenský dobrozdání »neschopný služby ve zbraní« aneb »neschopný kterékoli služby«. Usnesení »vymazati« znamená, že branec má býti škrtnut úplně z listiny odvodní, ježto se nehodí k žádné službě vojenské a také ne ke službě v domobraně beze zbraně. Usnesení toto lze učiniti jen tehda, je-li branec pro svůj neduh nebo vadu trvale zbaven způsobilosti k práci a výdělku. V I.

a II. třídě životní může prohlášen býti za vyškrtnutu, koho lékař vojenský uzná úplně neschopným »ku každé službě« (předp. bran., I. díl, § 94, 5).

Různí-li se mínění členů komise o způsobilosti brancově, poukáže se bravec z I. a II. třídy životní ku přezkoušení; branci ze III. třídy životní mohou býti odvedeni k obraně zemské nebo ku záloze náhradní. Různí-li se mínění jen o stupni neschopnosti, tu nabývá vždy vrchu mínění branné moci státu příznivější (předp. bran., I. díl, § 94, f).

VII. Vřadění nováčků ve sbory dle druhu zbraně.

- a) K myslivcům přidělují se muži obratní a dobrého zraku;
- b) ku jízdecku: muži, kteří se vyznají v ošetřování koní;
- c) ku dělostřelectvu: lidé vyššího vzdělání;
- d) k zákopnictvu: lidé, kteří zaměstnáni byli při živnostech stavebních, lodníci, rybáři, mlynáři a řemeslníci;
- e) ke sboru zdravotnímu: ranhojiči, pomocníci ranhojičtí, laboranti, ošetřovatelé, holiči, hotovitelé lékařských a chirurgických nástrojů;
- f) k odboru oděvnímu: krejčovští řemeslníci;
- g) ke sboru zásobovacímu: pekaři, mlynáři, bednáři;
- h) do ústavů pro chov koní: lidé v ošetřování koní zběhlí a žáci hospodářských škol;
- i) k válečnému loďstvu žáci vyšších škol hospodářských, topiči, loďaři, provazníci, tesaři, námořníci a dělníci ve zbrojnicích. Ku přáním branců za přidělení k jistému druhu zbraně buď přihlíženo, dají-li se spojití se zájmy služebními a nejsou-li nemístná (předp. bran., díl I., § 96, 7).

VIII. Chovanci teresiánské vojenské akademie v Novém Městě Vídeňském, technické vojenské akademie ve Vídni, námořnické akademie ve Rjece a pak všech kadetních škol, kteří dosáhli odvodního stáří, nedostavují se k odvodu, pokud jsou chovanci zmíněných vojenských ústavů, mají však velitelstvím ústavu oznámeni býti starostovi jich obce domovské. Odvod chovanců uvedených vojenských ústavů vzdělávacích děje se dotyčným ústavem a komise sestává z velitele, pobočníka a správcího lékaře. O odvodech podá se zpráva listinami odvodními příslušnému velitelství doplňovacímu, kteréž vyrozumí úřady politické, v jichž okrese leží domovská obec brancova (předp. bran., I. díl, §§ 141 a 142).

IX. Vřadění všech branců děje se na základě rozvrhů dle okresů odvodních po případě na základě kontingentního sčítání, jež 31. srpna každého roku se končí. Ihned vřadění budtež: branci mimo třídu životní a pořadí losovní; branci dodatečně odvedení; námořníci z povolání; branci odvedení ve III. třídě životní k zeměbraně a branci odvedení k zeměbraně z Kotoru a Ragusy (předp. bran., I. díl, § 96, 1—3). Ostatně určí zástupce vojska na základě dobrozdání lékařského a s ohledem na schopnosti důstojníkem okresu doplňovacího zjištěné, vřadění branců do vojště nebo zeměbrany. Má-li bravec schopnost pro dva nebo více druhů zbraně, budiž to poznamenáno v protokole odvodním (předp. bran., § 96 I. díl).

X. K záloze náhradní a sice v pořadí losovním buď k náhradní záloze vojska nebo zeměbrany odvádějí se bezprostředně dle § 18 bran. z.: bohoslovci, učitelé, držitelé zděděných usedlostí hospodářských, vlastní živitelé rodin a osoby méně schopné; naproti tomu nadpočetní odvedou

se jako všichni ostatní branci s výhradou věnování a vřadí se do zálohy náhradní teprv po sčítání kontingentálním.

XI. Odvod jednoročních dobrovolníků koná se u příslušného doplňovacího velitelství okresního, dříve však jest podati příslušnou žádost. Odvod děje se dle všeobecných pravidel a sice vyjímaje měsíce březen a duben (předp. bran., I. díl, § 69, 1) ve dnech určených pro odvody dodatečné (předp. bran., I. díl, § 92, 3).

XII. Odvod dobrovolníků, kteří vstoupiti míní k vojsku neb obraně zemské na základě §§ 22 a 23 branného zákona, koná se po obdržení povolení písemného, jež udílí velitelství oprávněné přijímatí dobrovolníky (předp. bran., I. díl, § 147, 2) bez prostřednictví úřadů politických. Odvádějí se: hudebníci při plucích, plavčíci, všichni ostatní dobrovolníci a cizozemci u toho doplňovacího velitelství okresního, jež jest nejbližším jich bydliště. V pádu přijetí zašle se listina odvodní dotyčnému sboru vojenskému; nebyl-li však žadatel přijat ve svazek vojenský, zašle se mu zpět spis přijímací; o jeho neschopnosti nesmí se však jemu vydati ani výměr ani vysvědčení (předp. bran., I. díl, § 1217, 9.) (Viz čl. Dobrovolníci jednoroční.)

XIII. Odvod delegací (předp. bran., I. díl, § 101) koná se, když branci, kteří nejsou příslušnými do svého bydliště (§ 27, I. dílu předp. bran.), obdrželi povolení, že smí se dostaviti před komisí odvodní svého bydliště. Zpravidla dostaví se ke hlavnímu odvodu, a za jich totožnost ručí starosta obecní jich pobytu; nemůže-li býti zjištěna totožnost brancova, dostaví se k odvodu před obvodní komisí, kam přísluší.

XIV. Branci v cizině se zdržující, kterýmž dle § 27, 3, I. dílu předp. bran. uděleno bylo povolení, že mohou se stavěti před komisí tuzemskou, která nejbližší jest jich bydliště, musí se vykázati tímto povolením a dokázati určitě svou totožnost t. j. tato musí býti ověřena úřadem politickým jich pobytu a též úřadem vyslaneckým (předp. bran., I. díl, § 101, 6).

XV. Rak.-uherští občané státní v cizině trvale se zdržující sprostěni jsou povinnosti dostaviti se před komisí odvodní, dokáží-li vysvědčením lékařem vyslaneckým vydaným a vyslanectvím stvrzeným, že jsou stížení vadou tělesní, která by odůvodňovala usnesení »znovu se dostaviti«, »zbraně neschopný« aneb »vymazati« (bran. předp., I. díl, § 708, 1—3). Byl-li však branec uznán vyslanectvím »schopným« aneb »méně schopným«, musí pak si označiti tuzemskou komisí odvodní, před níž se chce dostaviti. Bližší ustanovení obsahují nařízení pro vyslanectví a úřady konsulátní (příloha V. k dílu I. předp. bran.). Žádosti dotyčné podati se musí nejdéle do 1. ledna toho roku, v němž branec k odvodu dostaviti se má.

XVI. P ř í s a h a v o j e n s k á .

Branci odvedení musejí ještě téhož dne, kdy odvedeni byli, složiti vojenskou přísahu, jejíž přísežní znělku způsobem slavnostním bez náboženských symbolů přečte jim důstojník okresu doplňovacího, po případě zástupce zemské obrany (bran. předp., I. díl, § 100). Přísahu tuto složiti musí též ti, kdož byli odvedeni k náhradní záloze neb k zeměbraně. Tato přísaha vojenská jest nejdůležitějším úkonem odvodu, který nabývá tím plné moci právní. Složením přísahy stane se odvedený vojákem, jakmile byl povolán, podléhá vojenskému zákonu trestnímu; nesplní-li vojenský rozkaz povolávací, podléhá ještě přísnějším nařízením zákona ze dne 28. června

1890. Zdráhá-li se odvedený složití přísahu, přečte se jemu přísaha a znamená se to v protokole, kterýžto záznam má tytéž následky zákonné jako složená přísaha (nař. dvor. komory ze dne 10. července 1832, č. 570, a nař. min. zemské obrany ze dne 19. října 1870, č. 189).

XVII. U s t a n o v e n í v ý j i m e č n á.

Pro brance vojska a válečného loďstva stanovena jest výška těla na 155 cm., pro brance zemské obrany nejméně na 153 cm. (předp. bran., I. díl, § 91, 2.) Míra objemu v prsou není předepsána.

a) Bez ohledu na výšku těla mohou býti odvedeni branci písma znalí, avšak jen tehda, nemůže-li se potřebný počet písařů jinak opatřiti (bran. předp., I. díl, § 94, 3). Velitelé lodí námořnictva válečného v cizině meškajících jsou oprávněni (před. bran., I. díl, § 147, 12 a § 108, 4), v důležitých případech odváděti dobrovolníky a brance pro pravidelnou službu námořnictva válečného, kteří se zavázali nastoupiti službu jako námořníci dnem odvodním. Řemeslníci mohou býti odváděni ve výšce od 153 cm. a sice (dle příl. IV. předp. bran.): krejčí, řemenáři, sedláři, mechanici, a jiné osoby ke službě technické způsobilé, telegrafisté, koláři, dělníci zaměstnaní ve strojírnách, zřízenci železniční, dopravní, strojní a dílní, holiči, pomocníci chirurgičtí a vůbec lidé ke zdravotní službě způsobilí; všichni pomocníci oděvních a potravních živností, pak námořníci a lodní řemeslníci.

b) Mladíci zaměstnaní při strojích a hudbě musí se odvésti hned po dokonání 17. roce, předpokládajíc, že dosáhli úplné schopnosti ku válečné službě, což jest základní podmínkou odvodu (předp. bran., I. díl, § 148, 10).

c) Branci, na nichž lpí podezření, že se sami zmrzačili a kteří byli schopnými neb méně schopnými uznáni, buďtež ihned odvedeni; jinak budiž jich odvod odložen až do ukončení soudního řízení. O podezřelých okolnostech zaveden buď podrobný protokol a zaslán bez odkladu příslušnému soudu trestnímu (bran. předp., I. díl, § 92, 3).

XVIII. P ř e z k o u š e n í komisí smíšenou podrobí se oni branci, ve příčině jichž komise odvodní opětne vyšetření jich způsobilosti ku službě válečné navrhla.

XIX. K d o d a t e č n é m u o d v o d u musejí se dostaviti ti, kdož s povolením aneb bez něho nedostavili se ku hlavnímu odvodu. Pro brance tyto zřízena jest ve stanovišti každého doplňovacího velitelství okresního stálá komise odvodní. Odvody dodatečné konají se vyjímaje měsíce březen a duben, vždy 5. a 20. každého měsíce, v květnu mimo to 12. a 17. ve stanovišti doplňovacího velitelství okresního. Nařízení o hlavních odvodech mají platnosť i při odvodech dodatečných (bran. předp., I. díl, §§ 102—106).

XX. R ů z n á o s v ě d ě n í.

a) Každý odvedený branec obdrží list věnovací, který buď vyplněn dle věnování a přidělení a podepsán zástupcem vojska aneb zástupcem obrany zemské. Po doručení listů věnovacích buďtež odvedení branci propuštěni vyjímajíc brance odvedené z trestu mimo třídu životní a pořadí losovné, kteří musí okamžitě nastoupiti službu vojenskou (bran. předp., I. díl, §§ 99 T a 100, 4).

b) V o j e n s k ý p a s obdrží odvedení branci, kteří ihned vřaděni byli k vojenskému sboru, aneb na př. dobrovolníci jednoroční, kteří ponecháni jsou v neaktivním svazku.

c) Branci, kteří byli vřadění bezprostředně v evidenci zálohy náhradní, obdrží osvědčení, všichni ostatní list věnovací (předp. bran, I. díl, § 100, 5).

d) Vysvědčení o lékařském vyšetření při odvodu nesmí se stranám vydati (bran. předp., I, díl, § 87, 6). Odvodní komise nemusí přihlížeti k vysvědčením lékařským, kterými se branci při odvodu prokáží (předp. bran., I. díl, § 92, 6). Brancům, kteří své povinnosti odvodní zadost učinili, může odvodní komise na jich prosbu potvrditi, že jich sňatku manželskému se stanoviska branného zákona žádná překážka nevádí (bran. předp., I. díl, § 87, 6.).

B) Kontingent nováčků.

I. Význam.

Kontingent nováčků (rekrutů, t. j. dorostu vojenského) jest počet nového mužstva, jež má býti každoročně odvedeno, aby doplnilo a udržovalo vojsko i námořnictvo válečné. § 14 bran. z. ustanovuje, že roční kontingent nováčků, kterého jest k zachopání vojska a námořnictva válečného potřebí, stanoven jest číslem 103.100 mužův a repartuje se na království a země na říšské radě zastoupené s jedné a na země koruny uherské se strany druhé, dle počtu obyvatelstva a to na základě výsledku docileného při posledním sčítání lidí. Dle sčítání konaného 31. prosince 1880 měly království a země na říšské radě zastoupené postavit 60.389 mužů jakožto roční kontingent nováčků. K udržování zemské obrany království a zemí na říšské radě zastoupených, vyjímaje Tyroly a Vorarlbersko, určil se roční kontingent rekrutů na 10.000 mužů. Výše stanoveného kontingentu rekrutů má platiti po 10 let. Před uplynutím 10 let lze jej změnit, uzná-li císař prostřednictvím příslušných zodpovědných vlád rozmnožení nebo zmenšení ročního kontingentu nováčkův za nutné. Skutečné postavení kontingentů nastane však jen tehdy, když zákonodárné sbory je pro ten který rok také již odhlasovaly. Před projitím výše naznačené doby budtež předlohy týkající se nezměněného ponechání nebo změny kontingentu rekrutů vládou říšské radě v čas podány. Již v § 11 braného zákona z r. 1868 byla síla vojska a válečného loďstva stanovena co do úplného válečného stavu na 800.000 mužů pro budoucích 10 let. Tento válečný stav byl podržán zákonem ze dne 31. prosince 1878 na další rok a zákonem ze dne 10. prosince 1879 na dalších 10 let, totiž až do konce roku 1889 s tím ustanovením, že předlohu o dalším stanovení válečného stavu jest podati k ústavnímu pojednání před uplynutím roku 1888. Ve skutečnosti nepřijal však žádný jiný stát do svého branného zákona ustanovení o válečném stavu svého vojska; jestiž arci zásadním úkolem zákonodárství, by stanovilo základy používání poddaných k účelům branným v míru i ve válce, nikoli však, aby vymezovalo hranice tomuto zákonem přípuštěnému odvádění obyvatelstva ku konání služby válečné. Obsahuje-li přes to novela ku brannému zákonu ze dne 11. dubna 1889 toto stanovení kontingentu nováčků, stalo se to, aby se zachovala parita vůči Uhrám, které si vždy osobovaly právo určovati kontingent rekrutů.

II. Zákon o ročním kontingentu nováčků. Na zákl. ustanovení § 14 branného zákona má říšská rada každoročně povolit kontingent rekrutů, tudíž roční počet mužstva, jež se má k zachování stavu vojska, válečného loďstva a zemské obrany odvésti a to pořadem zákona.

III. Co se týče povolání a vojenského výcviku každoročního kontingentu nováčků, jsou o tom v organizaci vojenské pro jednotlivé druhy

sborů zvláštní ustanovení. Při všech druzích sborů vyjímaje sbor zdravotní povolávají se zásadně rekruti 1. října, u zdravotního sboru dílem 1. října odvodního roku dílem 1. února budoucího roku. Aby bylo lze provéstí povolání rekrutů, s co možná malým překročením stanoveného presenčního stavu, posílají se v říjnu na dovolenou vojáci nejdéle sloužící a to u pěchoty před, u jiných sborů po nastoupení nováčkův.

Když úplně se uhradí rekrutními kontingenty potřeba u vojska (válečného námořnictva) a u zemské obrany, tu rekruti zbylí zařadí se jakožto »přespočetní« do náhradní zálohy. Tito přespočetní rozdělí se mezi vojsko a zemskou obranu v poměru ku kontingentům nováčků dle pořadí losu tak, že nejvyšší čísla losů připadnou zemské obraně; kteří pak byli odvedeni přímo k náhradní záloze, přidělí se k vojsku nebo k zemské obraně dle toho, mají-li číslo losu pro vojsko nebo pro zemskou obranu. Rekruti k vojsku připadlí a náhradní záložníci budtež přiděleni zásadně k těm oddílům vojska, která se doplňují ze zemského obvodu vojenského, v němž mají svůj domov (§ 15 brann. z.).

IV. Kontingentní rozpočet.

O hrazení potřeby vojska (námořnictva válečného) a zemské obrany repartovanými kontingenty rekrutů budiž každoročně 31. srpna učiněn rozpočet. Při tomto kontingentním rozpočtu budtež čítáni jak všichni ti, kdož od 1. září předešlého roku byli odvedeni na zákonitou dvanáctiletou dobu služební, jakož i všechny až posud definitivně určené zálohy. Vyňati jsou ti, kdož dle § 18 *a, b, c, d, a e* bran. z. odvedeni jsouce, přímo zařadění byli do náhradní zálohy, jakož i ti, kdo sami se zmrzačivše přece za schopné uznáni byli k podřízeným službám. V míru budtež přeloženi ti, kdož přes kontingent rekrutů byli odvedeni, z vojska (válečného loďstva) k zemské obraně, ze zemské obrany k náhradní záloze. Naproti tomu budtež přibráni ti, kteří jakožto »přespočetní« při repartici byli přiděleni náhradní záloze, ku hrazení eventuelních schodků ve zmíněných kontingentech. Kdyby se tedy vyskytly schodky, sestaví ze sebe tito onen scházející počet, který se pak při nejbližší kontingentní repartici do rozpočtu zařadí a rozmnoží tudíž kontingent příštího roku. Zbývající podělování vojska a zemské obrany náhradní zálohou nastává rovněž 31. srpna (§ 42 branného zákona).

Odvolání (v novém soud. řádu).

I. Pojem a účinek.

Odvolání jest řádným opravným prostředkem z rozsudku první stolice, který směřuje především k tomu, aby rozsudek v odpor vzatý na základě procesní látky prvním soudem shrnuté byl přezkoumán a sice jak co do věci samé, tak i co do řízení rozsudku předcházejícího, pokud toto vůbec v odpor ještě vzato býti může. Při posuzování správnosti rozsudku co do věci samé musí však soud odvolací z úřední povinnosti přihlížeti též ku nedostatkům, které řízení činí zmatečným (§ 461 a 462 nov. s. ř.). S odvoláním jest spojití též t. zv. stížnosti zachované, t. j. stížnosti proti opatřením a usnesením soudu během řízení vydaným, které samostatnou stížností v odpor vzítí nelze. Odvolání, pokud se týče prisouzených nákladů, má však místo jen tehdy, beře-li se zároveň v odpor výrok ve věci hlavní, ježto proti výroku o nákladech připouští se jen rekurs (§ 55 nov. s. ř.).